

yo:
da:
rat
ne
Re
ka
pr
ta,
ik
kc

(in
m
in
bi
d
y
s
d
v
p

my
ta
d
v
c
g
c

1

1

1

1

1

er

yonuna getirilerek, genel cerrahlar tarafından göbek altı-üstü median insizyonla laparotomi yapılmış. Explorasyonda, retroperitoneumda expansif hematoma tespit edilmiş. Retroperitoneum açıldığında bolus tarzında kanama görülmesi üzerine vasküler yapılar prepare edilerek, infra-renal abdominal aorta, her iki iliak arter, vena cava inferior ve her iki iliak ven klampe edilerek kliniğimizden konsultasyon istenmiştir.

Hasta görüldüğünde, tansiyon 70/40 (inotropik destek altında), sıvı ve kan replasmanı yapılmakta idi. İntraoperatif vena cava inferior'un alt kısmında, sol ve sağ iliak ven birleşim yerine yakın, anterior ve posterior duvarında 2cm'lik laserasyon, Aort bifürkasyonunda sağ iliak arter çıkımından hemen sonra yaklaşık 0.5 cm'lik kesi olduğu görüldü. Hastaya 1cc heparin verildikten sonra, ven 6/0 prolene, iliak arter ise 5/0 prolene ile primer olarak tamir edildi.

Vasküler komplikasyonların meydana gelmesinden, primer tamir yapılmasına kadar yaklaşık 4 saat süre geçmiş ve bu sürede aorta, iliak arter ve ven sistemi klamplarla oklude edilmiştir. Postoperatif metabolik asidoz ve böbrek yetersizliği gelişen hastaya hemodiyaliz uygulanmış, ancak postoperatif 8. günde "multiple organ failure" nedeni ile ölmüştür.

TARİHÇE

Disk herni cerrahisi sırasında oluşan vasküler komplikasyonlar ilk kez 1945 yılında Linton ve White tarafından bildirilmiştir. Boyd ve Ferha 1965 yılında 25 arteriovenöz fistül (AVF) vakası bildirirken, Rich ve arkadaşları 1976 yılında 70 AVF vakası bildirmişlerdir.

Disk herni cerrahisi sırasında vasküler komplikasyonların görülme sıklığı 1/1000 olarak bilinmekle beraber bir çok vaka atlanmaktadır.

Literatürde oluşan komplikasyonların mortalitesi %50 olarak bildirilmekte ve bu

daha çok intraoperatif ani kanama ile olmaktadır.

TARTIŞMA

Komplikasyonlar akut ve kronik olarak ikiye ayrılmaktadır. Akut komplikasyonlar, ani kanama ve şok şeklinde görülürken, en sık görülen kronik komplikasyonlar AVF ve yalancı anevrizmadır. En sık yaralanan damar ise sağ iliak arter'dir.

Oluşan komplikasyonların teşhisinde en önemli nokta, bu komplikasyonların olabilme riskinin cerrah tarafından bilinmesidir. En sık görülen komplikasyon AVF'dir. Burada hastada konjestif kalp yetersizliğine bağlı çabuk yorulma, efor dispnesi, ve düz yata-mama şikayetleri görülür. Arteriyel beslenme bozukluğuna bağlı klaudikasyon, iskemi ve gangren görülürken, derin venöz yetersizliğine bağlı kruriste şişlik şikayetleri görülür. Ayrıca karında ağrı ve karında duyulan devamlı üfürüm AVF'de rastlanan önemli bulgulardır.

Disk herni cerrahisi sırasında oluşan vasküler komplikasyonların nedenlerinden aşağıdakileri sayabiliriz :

- 1) Cerrahi sırasında dikkatsizlik
- 2) Dejeneratif değişiklikler (annulus fibrosis, anterior longitudinal ligamentin fibrozu, hipertrofik spurler.)
- 3) Spondilitis
- 4) Pozisyon (knee-elbow)
- 5) Diğer anomaliler

Ancak bu komplikasyonların en tecrübeli cerrahların elinde de olabileceği unutulmamalıdır. Lomber disk herni cerrahisi sırasında oluşan komplikasyonların önlenmesi ve tedavisinde, o bölgenin majör arter ve ven anatomisinin bilinmesi şarttır. Aort L4 korpusun alt kenarı hizasında bifürke olurken, vena cava inferior (VCI) L4 korpusun üst kenar hizasında oluşur. Sağ iliak arter ise, VCI'ü L4-L5 intervertebral disk aralığı hizasında çaprazlar.

SONUÇ

Lomber disk herni cerrahisi sırasında oluşan vasküler komplikasyonların tedavisinde, o bölgenin majör vasküler oluşumlarının anatomisinin bilinmesi şarttır. Erken tanı ve uygun cerrahi rekonstrüksiyon ile morbidite ve mortalite azaltılabilir.

KAYNAKLAR

1. Sande E, Myhre H.O, Witsoe E, Lundbom J, Solt-Nielsen A, Anda S. Vascular complications of lumbar disc surgery. Eur J Surg 1991;157:141-143.
2. Kısacıkoğlu B, Salih O.K, Tansal S, Sucu N, Ulus T, Tokcan A. Lomber disk cerrahisinden sonra görülen vasküler komplikasyonlar. Ç.Ü.Tıp Fak Der.

1990;4:459-463.

3. Quigley T.M, Stoney R.J. Arteriovenous fistulas following lumbar laminectomy: the anatomy defined. J Vasc Surg 1985;2:828-833.
4. Jartsfer B.S, Rich N.M. The Challenge of arteriovenous fistula formation following disc surgery: A collective review. J Trauma 1976;16:726

YAZIŞMA ADRESİ

M. Said BURHANİ
P.K. 10, Koca Mustafa Paşa, 34312,
İstanbul - Türkiye
Fax: 212-6328474.